

*Dit gedenkboek werd financieel
mede mogelijk gemaakt door:*

Een genereuze gift van de Stichting Donateurs Kasteel Slangenburg.

Privédonaties van enkele gasten.

De Sint Willibrordsabdij te Doetinchem.

Wasserij De Bielheimerbeek, Gaanderen.

Apotheek Benraad, Terborg.

Alsmede donateurs die na het drukken van dit boek in een afzonderlijk inlegvel zullen worden vermeld.

Wij danken hen voor de warme betrokkenheid bij dit boekproject.

De redactie

Woord vooraf

‘De behoefte doet zich gevoelen aan een hospitium waar familieleden der monniken, gasten en bezoekers van het Sint Willibrordmunster, zowel dames als heren kunnen verblijven.’ Deze woorden noteerde prior Tholens in 1946 in een notie ter voorbereiding op het gesprek met minister Gielen. Inmiddels doet zich wijdverbreid een behoefte gevoelen aan een gedenkboek over dit kasteeltje, waar sinds de oprichting in groten getale jong en oud, dame en heer verbleven. Een rijkgeschakeerde historie waarin bonte persoonlijkheden en mooie verhalen opduiken die we niet mogen vergeten.

Zou er nog een huis zijn waar in alle vrijheid en ongedwongenheid zoveel lief en leed is gedeeld? Want zeg eerlijk, wie kwam niet gesterkt, op wat voor manier dan ook, van de Slangenburg thuis? De gastenboeken van al die jaren spreken boekdelen. De geduldige muren van het kasteel zogen in zestig jaar intense vreugde en uitbundige blijdschap, maar ook twijfel en verdriet in zich op.

Deze huiskamer van Nederland werd deelgenoot van de verhalen van velen en werd op die manier een dierbare plek – die naar wij hopen de tand des tijds zal doorstaan – in dat mooie Achterhoekse land. Kasteel Slangenburg is van iedereen en dat willen we met deze feestelijke bundel nog eens extra benadrukken.

De verhalen die we deelden, en de verhalen die de overlevering ons bracht in de afgelopen zestig jaar, hebben we zo goed als mogelijk verzameld in dit gedenkboek. Gasten, gastvrouwen, pastores, het landgoed, het huis, de bestuurlijke historie en de band met de benedictijnen, ja, alles wat dit huis tot Gastenhuis Kasteel Slangenburg maakt hebben we getracht samen te voegen in dit boek. Wij hopen dat dit voor u een boek met een glimlach zal zijn. Een bundel die de herinnering aan uw dagen in het kasteel levend zal houden.

Doetinchem, 22 juni 2013,

Wim Al

Wil Derkse

Birgit Wilms

Rick Timmermans

Heden

Het leven van de moderne Slangenburger

Hoe ziet het Slangenburgse leven er eigenlijk uit? Wat doet een gast zoal en waardoor laat hij of zij zich inspireren en raken? In dit deel maakt u, door onder andere een uitgebreid fotoverslag van een mogelijke dag op kasteel Slangenburg, kennis met het leven van een gast. U bent erbij.

Verschillende gasten deelden bovendien hun impressies met ons. Door de ogen van gasten die recent in het gastenhuis logeerden, krijgt u een inkijkje in de motieven en gebeurtenissen van een gast. Van opstaan tot diner en van een mooie wandeling tot de completen in de kloosterkerk van de Sint Willibrordsabdij.

Ook directeur Wil Derkse komt aan het woord in een interview over zijn rol op het kasteel en de link die hij ziet naar de benedictijnse spiritualiteit. Maar, zegt hij, 'we zijn een open huis voor alle gezindten en voor alle lagen van de bevolking, met een verbintenis met de monniken die er niet duimendik bovenop ligt'.

*Alles gaat nog een keer
aan mij voorbij*

Eind 2012 verbleef journalist Rick Timmermans enkele dagen in kasteel Slangenburg om verslag te doen voor deze jubileumuitgave. Hij ervoer er wat bijna iedereen in gastenhuis Slangenburg ervaart: rust, vriendelijkheid en goede gesprekken.

Het kan niet anders dan dat de dagen voor kerst een extra dimensie aan het kasteel geven. Er zijn niet al te veel gasten in huis en iedereen, van huishouding tot kok, maakt zich op voor een drukke week met het diner op eerste Kerstdag als hoogtepunt. Elke dag wordt het kasteel knusser. Een grote kerstboom, kerststukjes hier en daar – ieder uur tooien nieuwe kerstversieringen de route naar mijn slaapkamer.

En is er sowieso een beter tijdstip voor bezinning en rust? Nu het jaar bijna ten einde is even een paar dagen heel diep ademen. Wat was het voor jaar? Ben ik dichtbij mezelf gebleven?

Ik begin maar gewoon met even een half uur stilzitten op de vloerbedekking van mijn kamer. Ik zet mijn wekker, zodat ik niet steeds de tijd in de gaten moet houden. Alles om me heen is stil, maar in mijn hoofd vliegen gedachten als apen in een bananenboom. Ik recht mijn rug nog eens en probeer me goed te focussen op mijn ademhaling. Het wil nog niet lukken. Na een half uur gaat de wekker en klopt ik mezelf op mijn schouder, het was een goede eerste poging. Morgen zal het beter gaan.

Tijdens het avondeten is er de eerste ontmoeting met mijn medegasten. Het onthaal is warm. De meeste gasten hebben al kennisgemaakt met elkaar en voeren rustige gesprekjes over wandelingen die gemaakt

zijn, over de abdij of over werk dat verricht is. Er wordt gelachen en ik voel me welkom. Dit is wel een plek waar ik me in veiligheid kan geven. Aan het einde van de maaltijd besluiten we met een groepje nog even naar de abdij te gaan om de complete ten te bidden.

Ander leven

Het weerzien met de kloosterkerk maakt me gevoelig. De tegeltjes op de vloer, de houten banken, het zijn vertrouwde elementen voor me. Hier komen al meer dan zestig jaar elke dag monniken om te bidden. Als ik terugdenk aan eerdere bezoeken aan de abdij, word ik voor het eerst vandaag echt stil. Mijn hart maakt een klein vreugdesprongetje bij elke monnik die langzaam de kerk binnenschuift. Het is goed hier weer te zijn.

De dagsluiting heeft ons allemaal geraakt, zeggen we op de terugweg. Een van ons was vanavond voor het eerst in een klooster. Ze is atheïst en met spijt concludeert ze dat dergelijke vieringen en rituelen in haar levensopvatting helaas geen plaats hebben.

In de woonkamer trekt de gastvrouw een fles wijn voor ons open en zetten we de gesprekken voort. Hoe kan het dat ik deze mensen nog maar een paar uur ken en toch

al een intieme band voelt? De man naast me praat over de voorbije twee dagen en over het gevoel dat in zijn hoofd een knop is omgegaan. Hij wil zijn leven anders gaan invullen. Onlangs verkocht hij zijn ICT-bedrijf en over een paar maanden gaat hij opnieuw beginnen. En dan wil hij gaan leven met meer oog voor wat echt belangrijk is, zegt hij.

Zal hij vinden waar zijn hart naar uitgaat en zal hij de moed hebben wat hij vindt te volgen, vraag ik mezelf af als ik mijn tanden die avond poets. Als het licht uit is en ik naar de wind die langs het raam jaagt luister, denk ik, dit is dus kasteel Slangenburg en een vredig gevoel maakt zich van me meester.

Verdovende stilte

De volgende ochtend aan de ontbijttafel zie ik dat een van de gasten een gehoorapparaat draagt, maar dat desondanks alle gesprekken hem lijken te ontgaan. Ik zie dat hij rustig zijn bord leeg eet, zo nu en dan een flard van een gesprek oppikt, zich erop probeert te concentreren, maar dan toch moet afhaken.

Tijdens de koffie stel ik in een moment van stilte gericht een vraag over zijn doofheid. Hoe dat voor hem is, of hij iets van de gesprekken meemaakt. Zijn gezicht fleurt op en hij vertelt dat hij niet veel hoort en dat hij meestal na een kop koffie snel weer naar zijn kamer gaat. Ja, hij houdt erg van de stilte, maar het is ook wel een handicap niet mee te kunnen praten met de andere gasten.

We zijn het duidelijk niet gewend om rustig naar één persoon tegelijk te luisteren en al snel ontstaan er gesprekken aan de andere kant van de tafel. Hij haalt zijn schouders op en zegt: ‘Nu is het voor mij

dus voorbij, wat zij zeggen en wat jij zegt komt bij mij even hard binnen.’ ‘Maar,’ zegt hij ook, ‘als ik straks op mijn kamer ben, doe ik mijn gehoorapparaat uit en sluit ik mezelf af van de rest. Daarin vind ik het echte geluk.’

De rest van de dag breng ik werkend door in de bibliotheek. Maar de boeken om me heen vormen een wel erg grote afleiding. Na twee uur geef ik aan de verleiding toe, trek een interessant boek uit de kast en ga in een stoel zitten. Ook zoiets wat thuis veel moeilijker is. Gewoon overdag met een boek ergens gaan zitten om me te laten inspireren. Waarom zou ik dat op de een of andere manier niet kunnen integreren als ik weer thuis ben?

De juiste keuzes

In de schemering vertrek ik meteen na de avondmaaltijd naar de abdij. Alleen. Ik wil in de totale stilte van de kerk de afgelopen dagen en het afgelopen jaar overzien. Veel is goed geweest, concludeer ik en door die woorden moet ik ineens weer denken aan pater Helwig. Hij zal straks niet aanschouwen voor de completen. Hij overleed in april.

Ik denk terug aan de keer dat ik hem interviewde. We keken in de abdijs tuin naar kwikstaartjes die speelden in de voorjaarszon. Het was Goede Vrijdag en hij

leerde me een belangrijke les. Dat je je leven tegen het licht moet houden en jezelf de vraag moet stellen: ‘Wat zijn de dingen waarvan je eigenlijk zegt: dat is niet nodig, ze zijn niet goed voor mij? Probeer die dingen uit je leven te bannen en vul de ontstane leegte met dingen die wel mooi zijn.’ Zo is de overleden monnik toch nog even in de kerk als zijn medebroeders allemaal hun plek hebben ingenomen.

De volgende ochtend pak ik mijn tas. Terug naar huis, naar de kerstdagen, het einde van het jaar. En dan, een nieuw jaar. Vol kansen, vol met heel veel dagen om opnieuw te beginnen en goede keuzes te maken. Want komt het daar niet op aan? En is dat niet waartoe kasteel Slangenburg uitnodigt? Dat we elke keer weer proberen de juiste keuzes te maken?

Pater Helwig ziet in alle ernst toe.